

Zonácia TANAPu

„Lesnícky - Predrokovany“

návrh

Východiská: ekologické
ekonomické
sociálne

**ROZDELENIE ÚZEMIA
TATRANSKÉHO NÁRODNÉHO PARKU
NA ZÓNY OCHRANY**

[Návrh]

Objednávateľ: Štátne lesy TANAP u. 059 60 Tatranská Lomnica

Číslo objednávky (spisu): Zmluva o dielo č. 151/2007

Zostavili:

Ing. Martin Moravčík, CSc., Ing. Ivor Rizman, Ing. Peter Balogh, PhD.

Za Národné lesnícke centrum

RNDr. Roman Krajčovič

Za Envirogia

RNDr. Irena Bozelková, Ing. Tomáš Dražil, Mgr. Daniel Balaž, Ing. Pavol Polák

Za Štátnu ochranu prírody Slovenskej republiky v Banskej Bystrici

RNDr. Ján Šeffer, CSc.

Za Daphne

Ing. Peter Fleischer, PhD

Za Štátne lesy Tatranského národného parku

Ing. Slavomír Celer

Za ŠOP Správa TANAP-u

Kritika:

Topercer 2010: Princípy a kritéria zónovania národných parkov.. In Nováček-Huba (eds.) Udržateľný rozvoj- stav a perspektivy v roce 2010. Sborník přednášek

SME, 30.3.2010:

Proti zonácii Tatier stoja tisícky podpisov
Nové zóny desia vedcov

Huba M., SME 22.2.2010: V Tatrách sa rozhoduje s vylúčením verejnosti

Janiga M. Hreško J.,2010:Vyhlásenie pracovníkov a študentov Výskumného ústavu vysokohorskej biológie ŽU

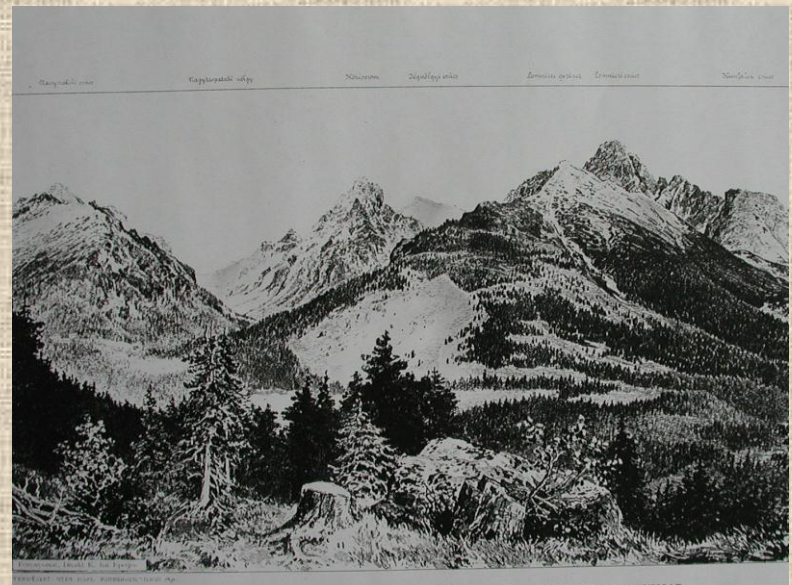
Wiezik M., V Tatrách treba stanoviť jasné pravidlá. SME, 1.9.2011

TANAP 1949

- Poslanie TANAP

Ochrana prírodných ekosystémov (pasívna)

Rekonštrukcia narušených (aktívna)



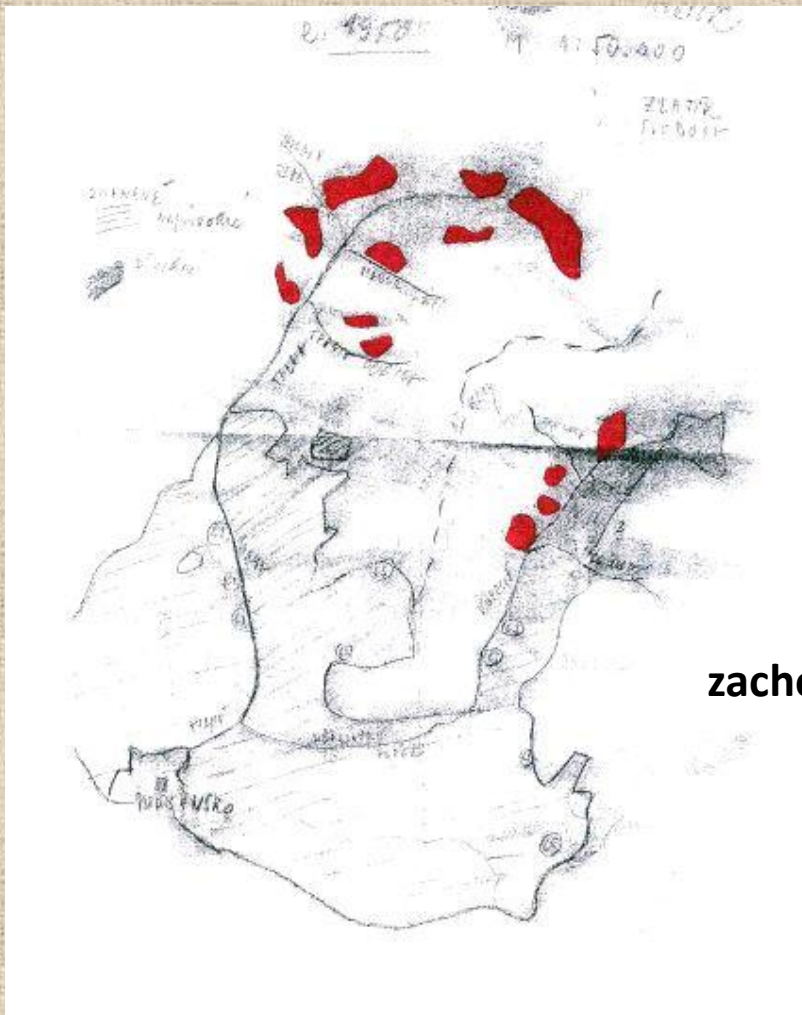
Vyhláška č. 19 626/1954 - HSO z 25. 11. 1954 o prírodných rezerváciách na území Tatranského národného parku

Na základe návrhu Poradného zboru pre TANAP boli vyhláškou Povereníctva kultúry a Povereníctva lesov a drevárskeho priemyslu vyhlásené v roku 1954 tieto úplné rezervácie:

Názov ÚR	Celková výmera v ha	Porastová plocha v ha
Podbanské	8010,37	5184,02
Vyšné Hágy	2322,74	2243,40
Skalnatý potok	649,33	649,03
Dlhý les	997,06	698,83
Javorina	11 589,28	8967,08

V uvedených úplných rezerváciách je vyhláškou „zakázaná akákoľvek činnosť, ktorou by bol narušený pôvodný stav prírody, konanie poľovačiek, chytanie rýb v jazerách a potokoch i zbieranie lesných plodín

Stav lesov v Tichej a Kôprovej doline podľa Prof. A. Zlatníka a Prof. P. Svobodu z roku 1950.



V polovici 20. stor.
ostali z pôvodných lesov
len nevelké fragmenty.



zachované (pôvodné) lesy

Porovnanie po vyše 100 rokoch

Lesnatosť územia sa zdvojnásobila

rok 1891 (perokresba Viliam Forberger)

Končistá

Gerlach

Granáty

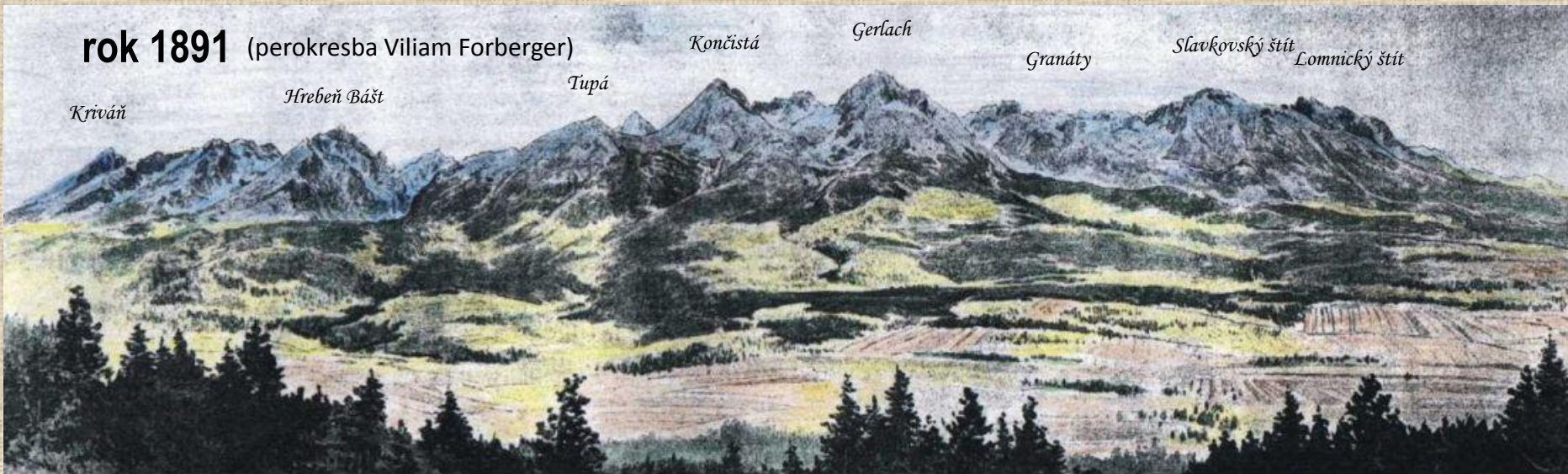
Slavkovský štít

Lomnický štít

Kriváň

Hrebeň Bášt

Tupá



rok 2000 (foto M. Koreň)

Gerlach

Granáty

Slavkovský štít

Lomnický štít

Končistá

Tupá

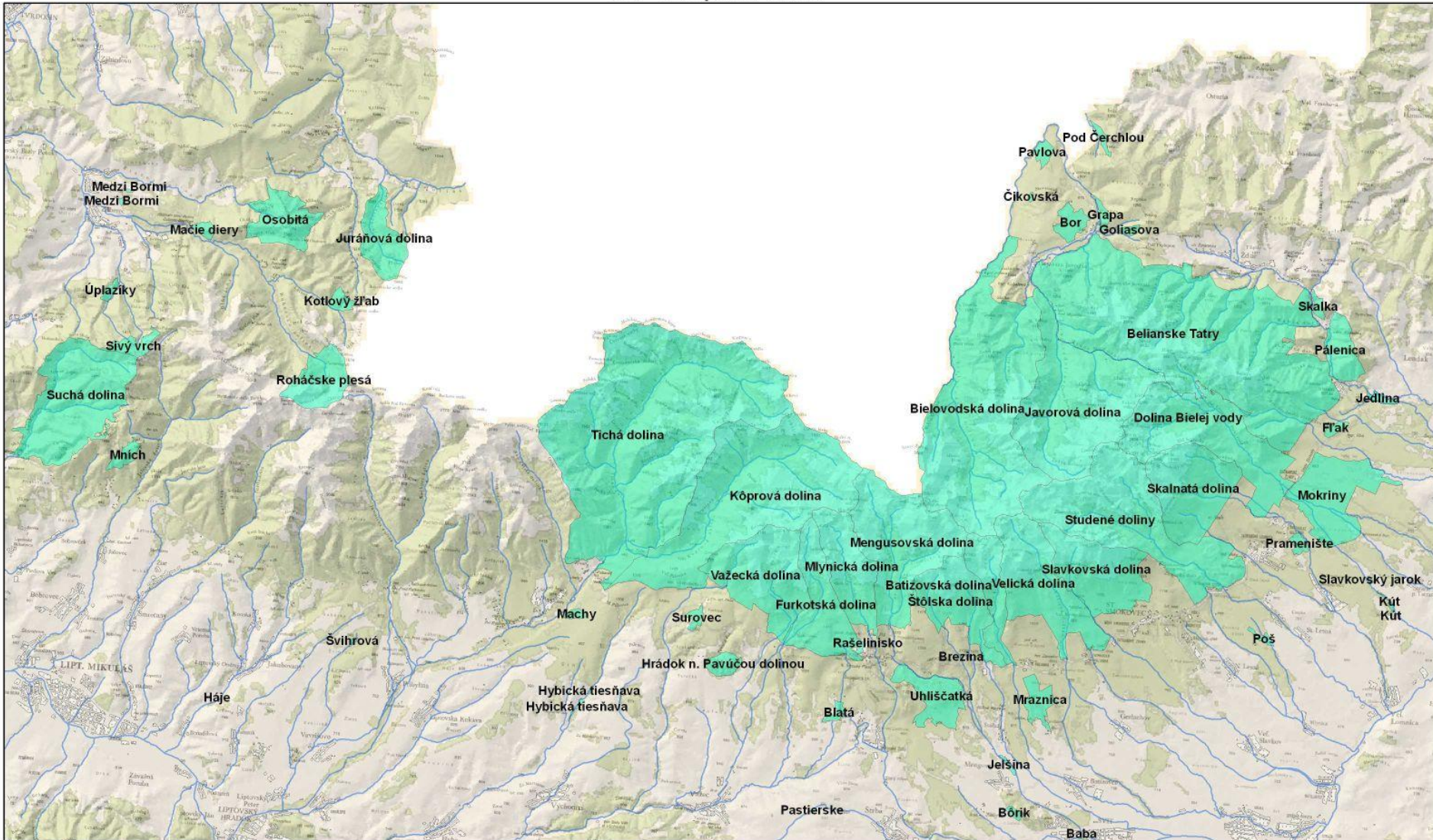
Hrebeň Bášt

Kriváň



MAPA MCHU TANAPu

ŠOP SR Správa TANAP



 MCHU



SVM50 © Úrad geodézie, kartografie a katastra SR, 2000, č.040/010205-AG
Tematické spracovanie © ŠOP SR, Správa TANAPu Tatranská Štrba, 2008

0 2 000 4 000 8 000 12 000 16 000
Meters

Podiel kategórií lesov v ŠPR a podiel lesov na samovývoj podľa pôvodných návrhov

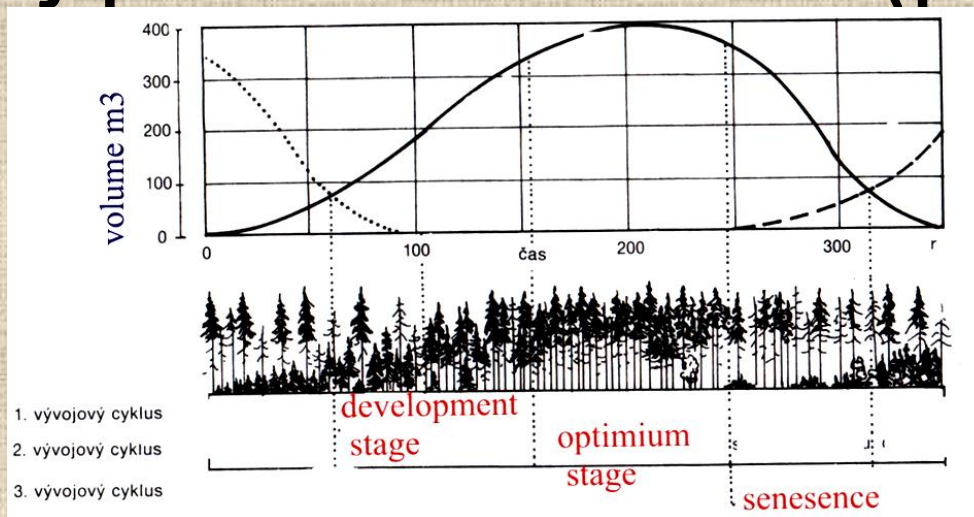
NPR	Podiel lesnej (porastovej) pôdy		Z toho				Z toho ponechať na samovývoj				
			lesy ochranné		lesy osobitného určenia		lesné porasty		kosodrevinové porasty		Spolu
	ha	%	ha	%	ha	%	ha	%	ha	%	
Tichá dolina	4 971,38	83,3	4 525,09	91,0	446,29	9,0	746,75	15,0	15,61	0,3	15,3
Kôprová dolina	2 069,92	64,3	1 725,90	83,4	344,02	16,6	328,30	15,9	0	0	15,9
Važecká dolina	868,91	73,3	868,91	100,0	0	0	65,80	7,6	0	0	7,6
Furkotská dolina	600,46	71,3	600,46	100,0	0	0	113,83	19,0	0	0	19,0
Mlynická dolina	254,32	36,1	254,32	100,0	0	0	118,85	46,7	0	0	46,7
Mengusovská dolina	550,58	34,1	550,58	100,0	0	0	152,61	27,7	0	0	27,7
Uhlišchatká	382,35	99,2	131,45	34,4	250,90	65,6	3,71	1,0	0	0	1,0
Štôlska dolina	510,09	68,9	424,41	83,2	85,68	16,8	106,57	20,9	0	0	20,9
Batizovská dolina	222,05	41,7	162,59	73,2	59,46	26,8	31,20	14,1	0	0	14,1
Mraznica	159,30	100,0	67,48	42,4	91,82	57,6	36,90	23,2	0	0	23,2
Velická dolina	741,79	60,9	509,08	68,6	232,71	31,4	81,28	11,0	0	0	11,0
Slavkovská dolina	626,21	64,0	455,11	72,7	171,1	27,3	17,00	2,7	0	0	2,7
Studené doliny	977,94	44,0	685,00	70,0	292,94	30,0	155,49	15,9	5,33	0,5	16,4
Skalnatá dolina	755,22	70,6	607,08	80,4	148,14	19,6	364,01	48,2	0	0	48,2
Pramenište	45,57	100,0	45,57	100,0	0	0,0	9,65	21,2	0	0	21,2
Dolina Bielej vody	1 186,72	71,4	873,08	73,6	313,64	26,4	201,58	17,0	0	0	17,0
Mokriny	863,41	97,8	611,58	70,8	251,83	29,2	18,69	2,2	0	0	2,2
Belianske Tatry	4 161,29	77,0	2 987,99	71,8	1 173,30	28,2	818,50	19,7	0	0	19,7
Javorová dolina	1 084,89	48,2	1 084,89	100,0	0	0	284,24	26,2	0	0	26,2
Bielovodská dolina	2 047,54	55,2	1 992,79	97,3	54,75	2,7	504,75	24,7	0	0	24,7
Spolu	23 079,94	66,3	19 163,36	83,0	3 916,58	17,0	4 159,71	18,0	20,94	0,1	18,1

Zonacia ako nástroj OP na priestorové vyjadrenie funkcií a starostlivosti v NP



Aktuálne od 90-tych rokov min.stor. – „teplé a suchá perióda – hynutie sm lesov

Vývoj přírodního lesa (prales)



Sústavný vplyv borivého vetra – klimax v nižších polohách je nerealistický

Prírodoochranné hodnotenie lesných biotopov – východisko pre zonáciu

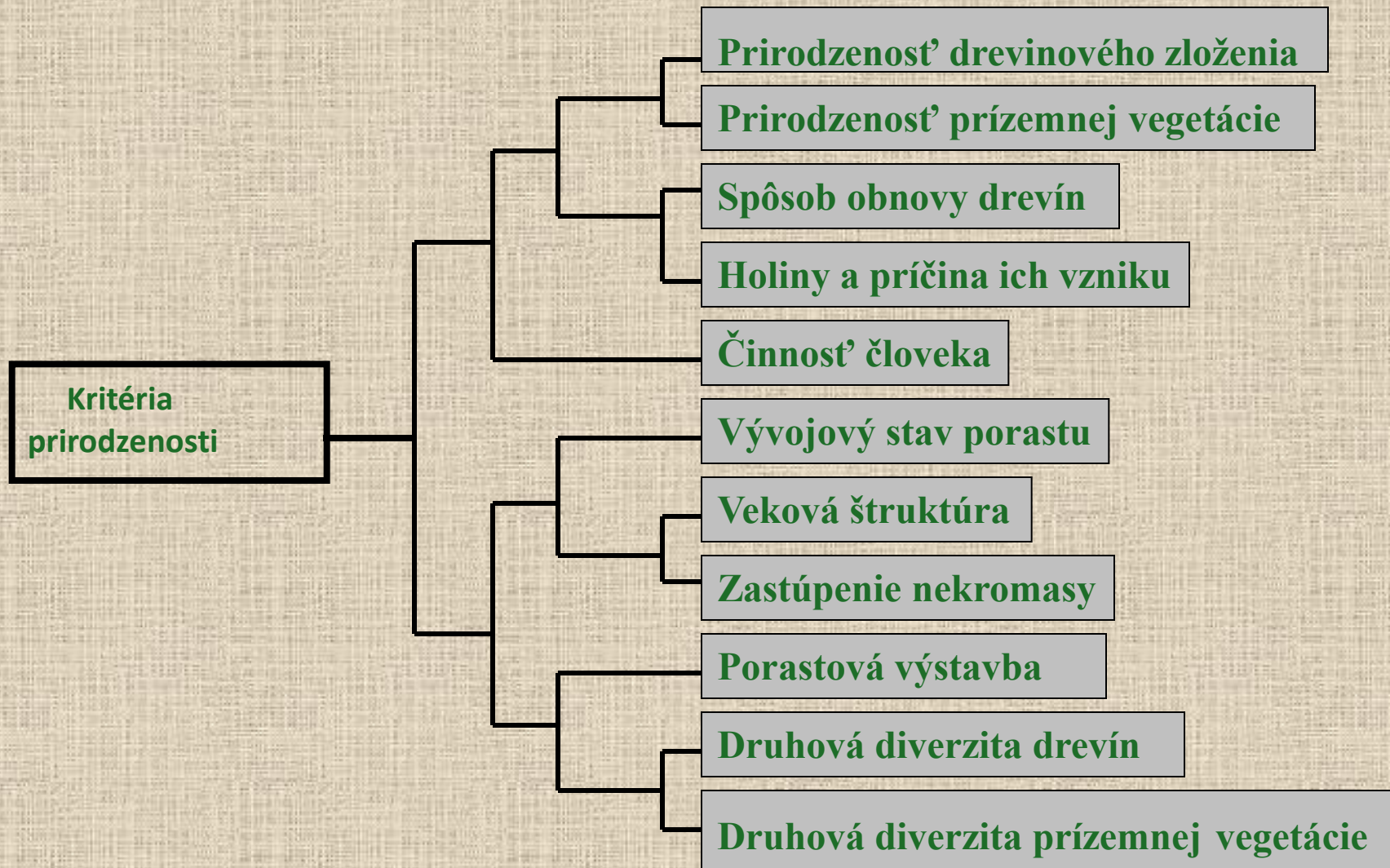
Prírodoochranné hodnotenie vychádza z posudzovania kvalitatívno - kvantitatívnych znakov lesných a kosodrevinových spoločenstiev

Kvalitatívne a kvantitatívne znaky pôvodnosti sú odvodené z prírodných geobiocenóz

Hlavné znaky pôvodnosti určujú stupeň antropickej premeny (stupeň odprírodnenia)

Skupina znakov prirodzenosti vyčleňuje stupeň pôvodnosti

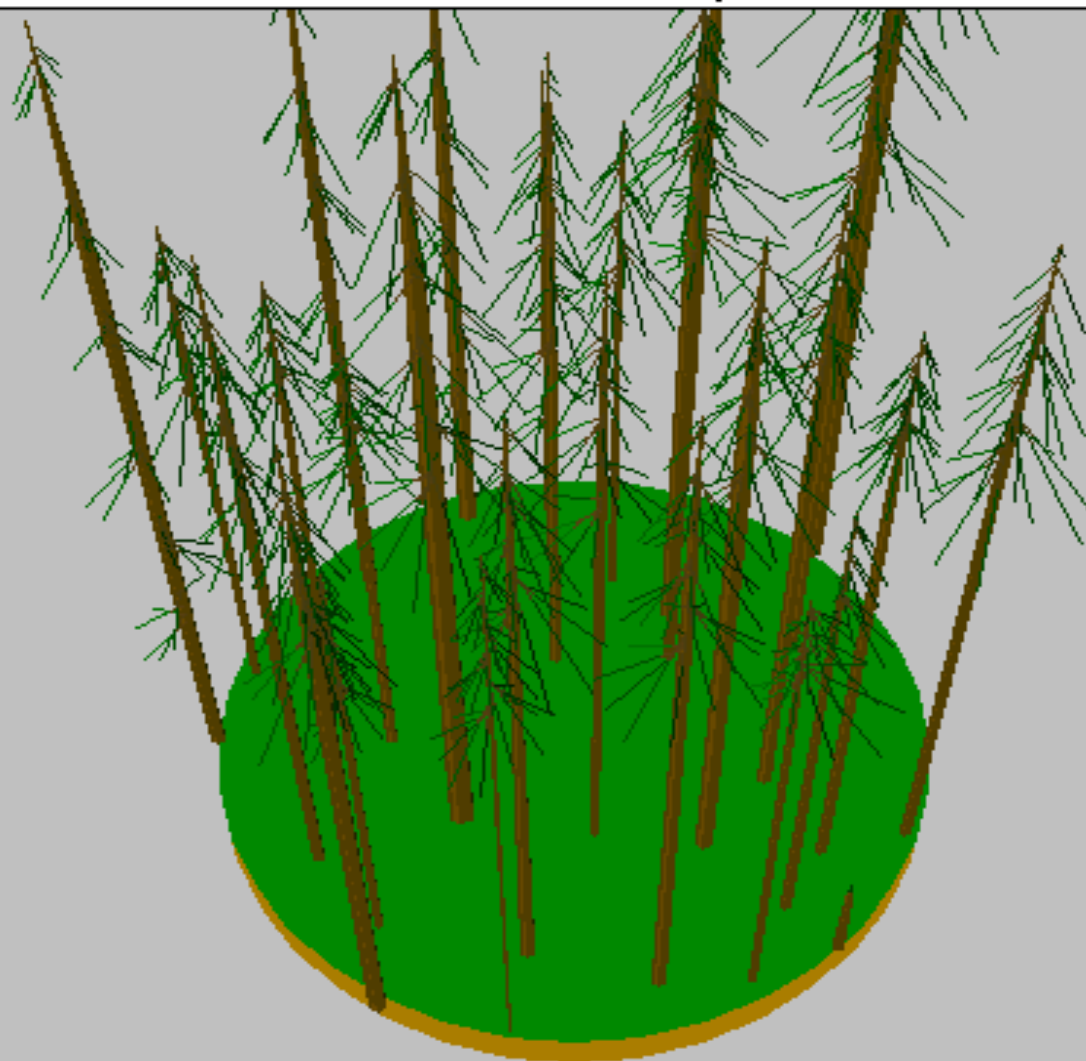
Prírodoochranné hodnotenie lesných biotopov



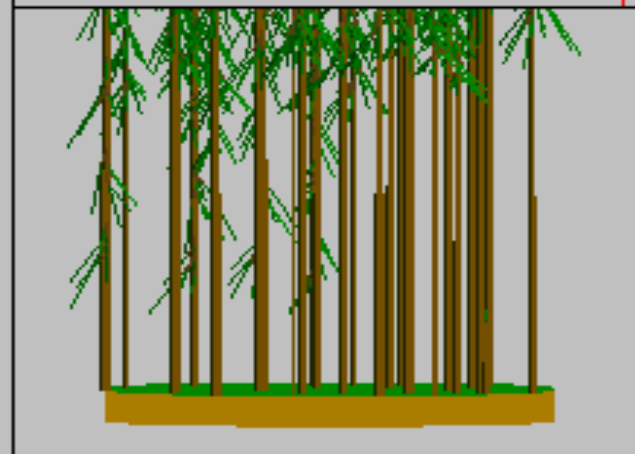
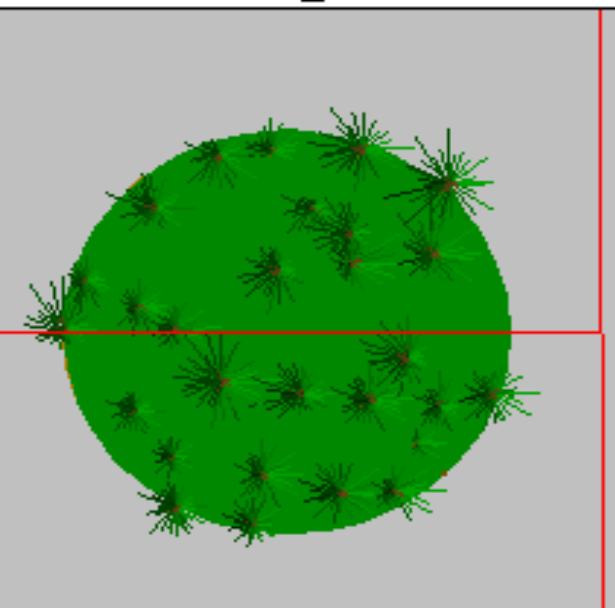
Priestorová štruktúra zmeneného porastu

Stand Visualization System

PF_46



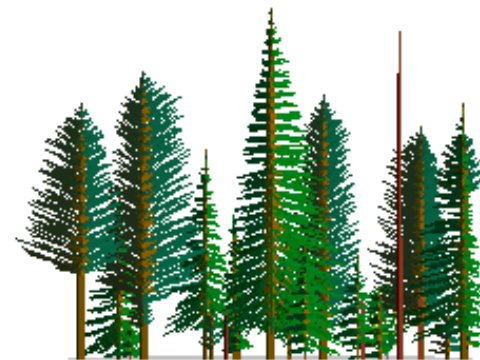
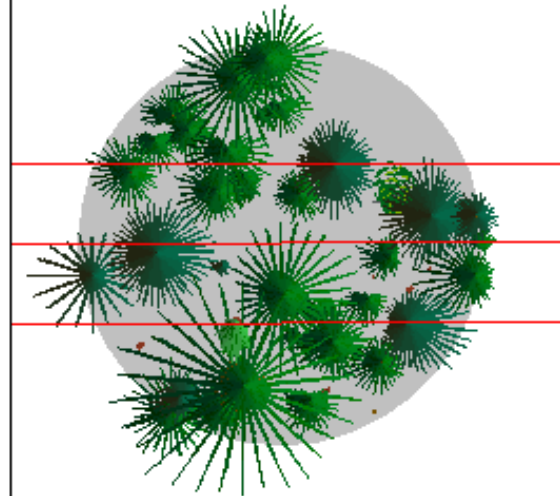
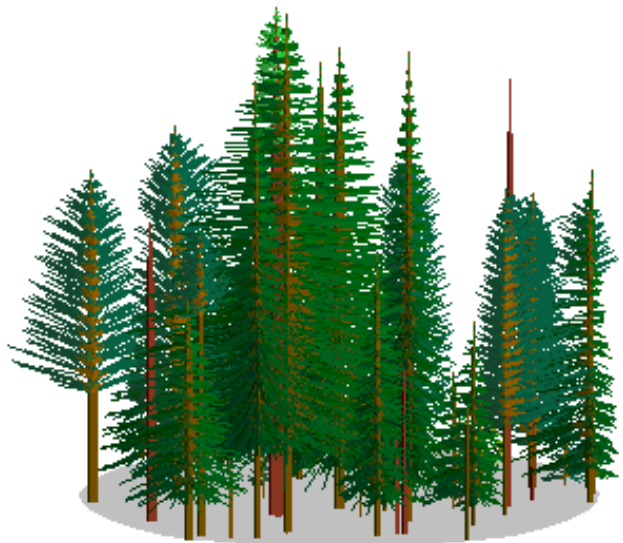
Index $R=1,6$ s 99% spoľahlivosťou pravidelného rozmiestnenia



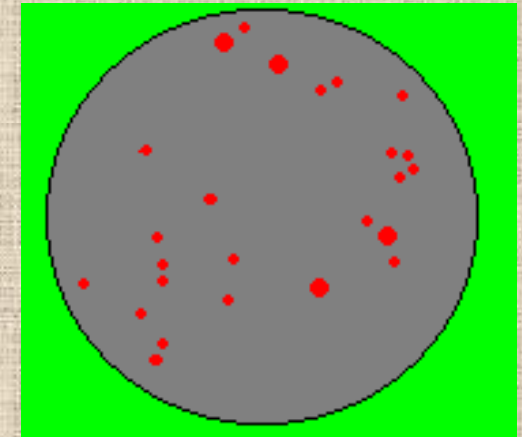
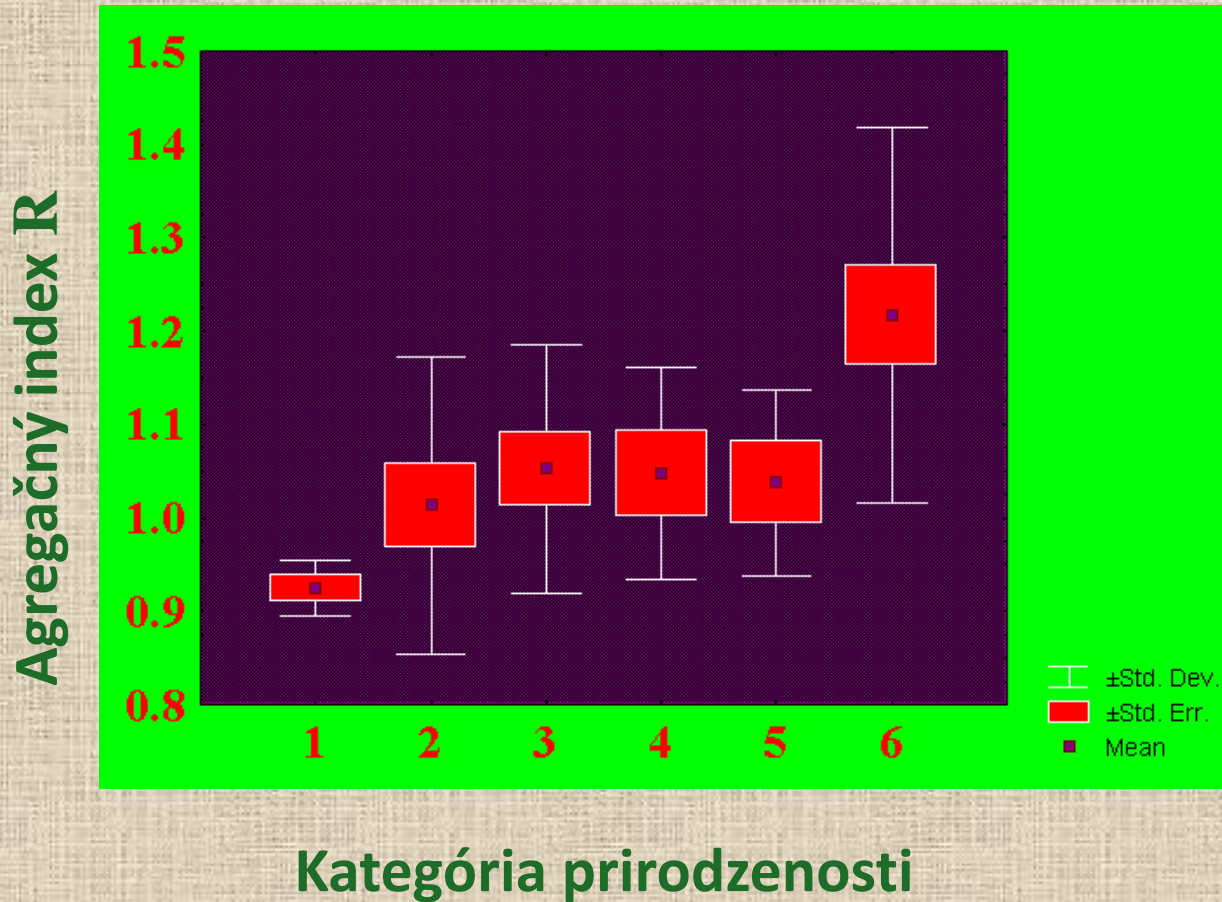
Priestorová štruktúra prírodného porastu

Popradské Pleso pravá $A=1.69$ $R=0.40$

P.Pleso pravá

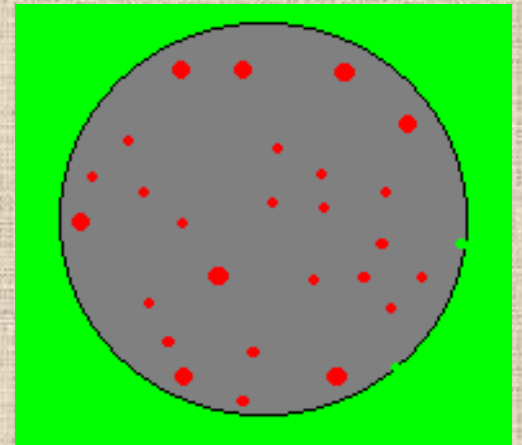


Agregácia stromov podľa prirodzenosti

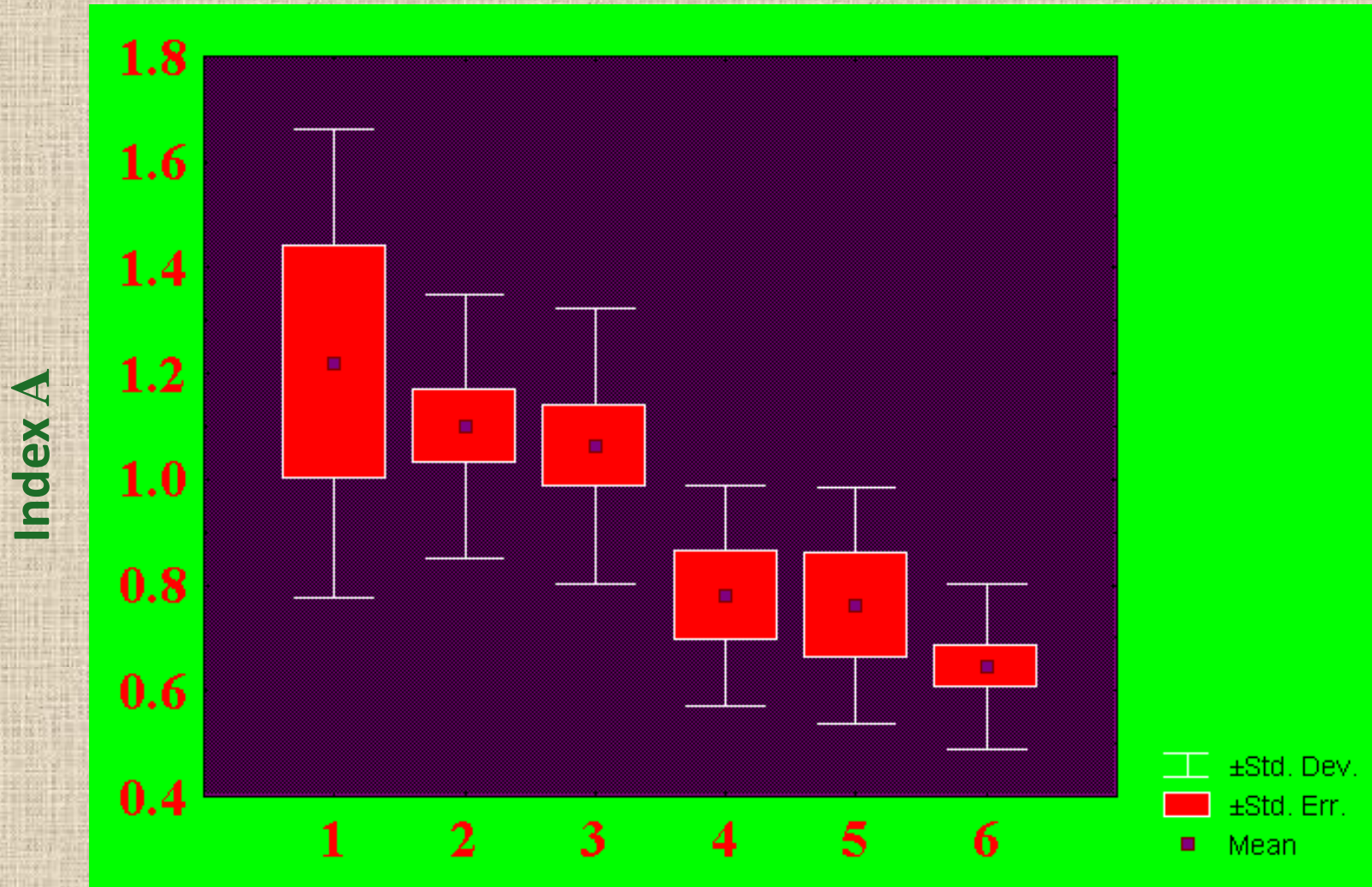


hlúčkové: $R = 0,8$ □

pravidelné: $R = 1,6$ ***



Vertikálna diverzita porastov podľa prirodzenosti

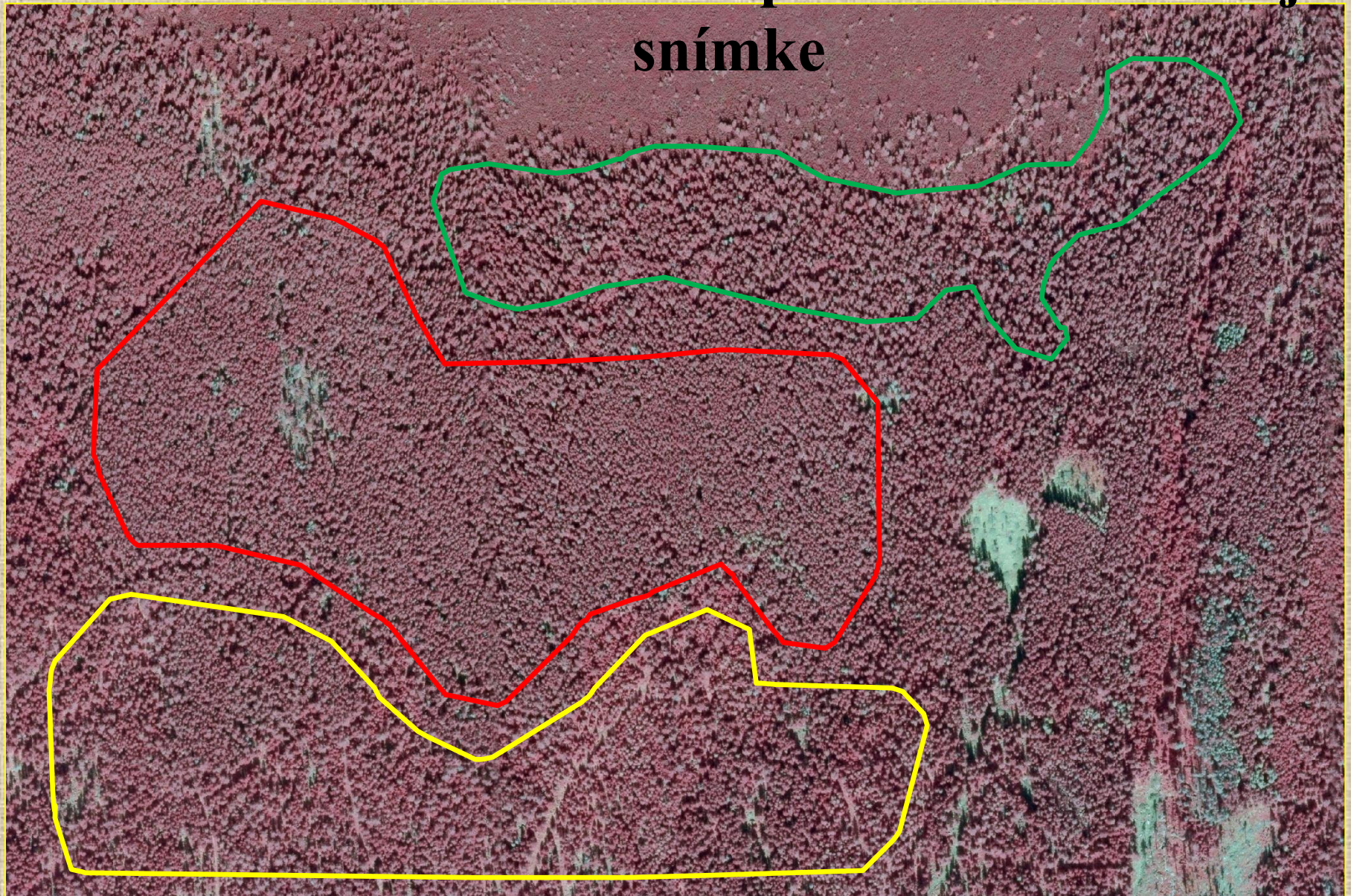


Diskriminačná analýza indexu A a R podľa stupňa prirodzenosti -

	1	2	3	4	5	6
1	-			**	**	***
2		-		*	*	***
3			-			***
4	**	*		-		
5	**	*				-
6	***	***	***			
-						

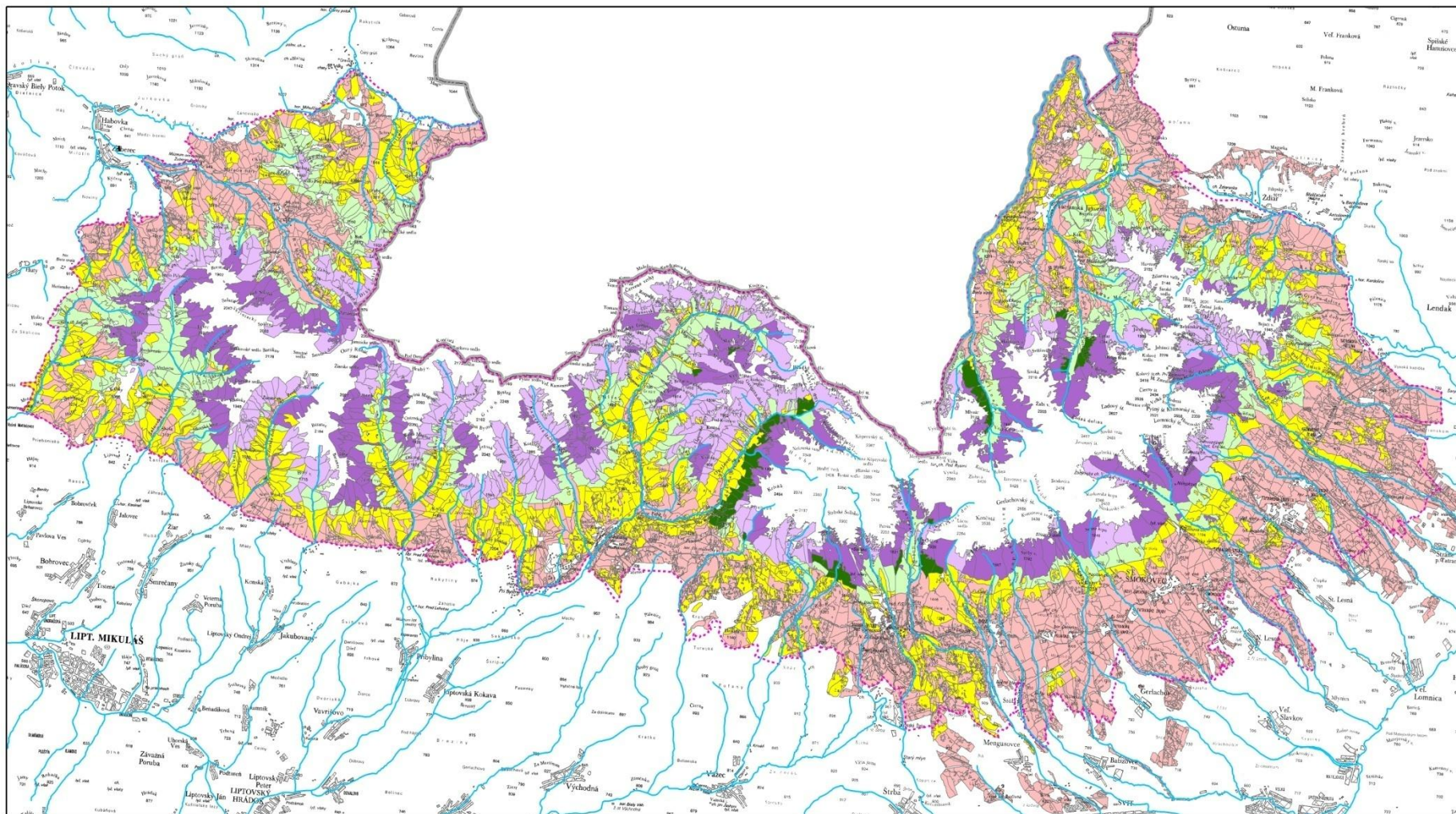
Na základe R a A indexu spoľahlivá separácia prirodzených /1-3/ a zmenených porastov /4-6/.

Priestorová štruktúra porastov na leteckej snímke



Mapa hodnotenia pôvodnosti (zachovalosti) lesných biotopov

Stav k 23. 11. 2008



Legenda

	Prírodné lesy		Zmenené lesy
	Prírodné lesy		Prírodné kosodrevinové porasty
	Prevažne prírodné lesy		Prírodné kosodrevinové porasty
	Čiastočne zmenené lesy		

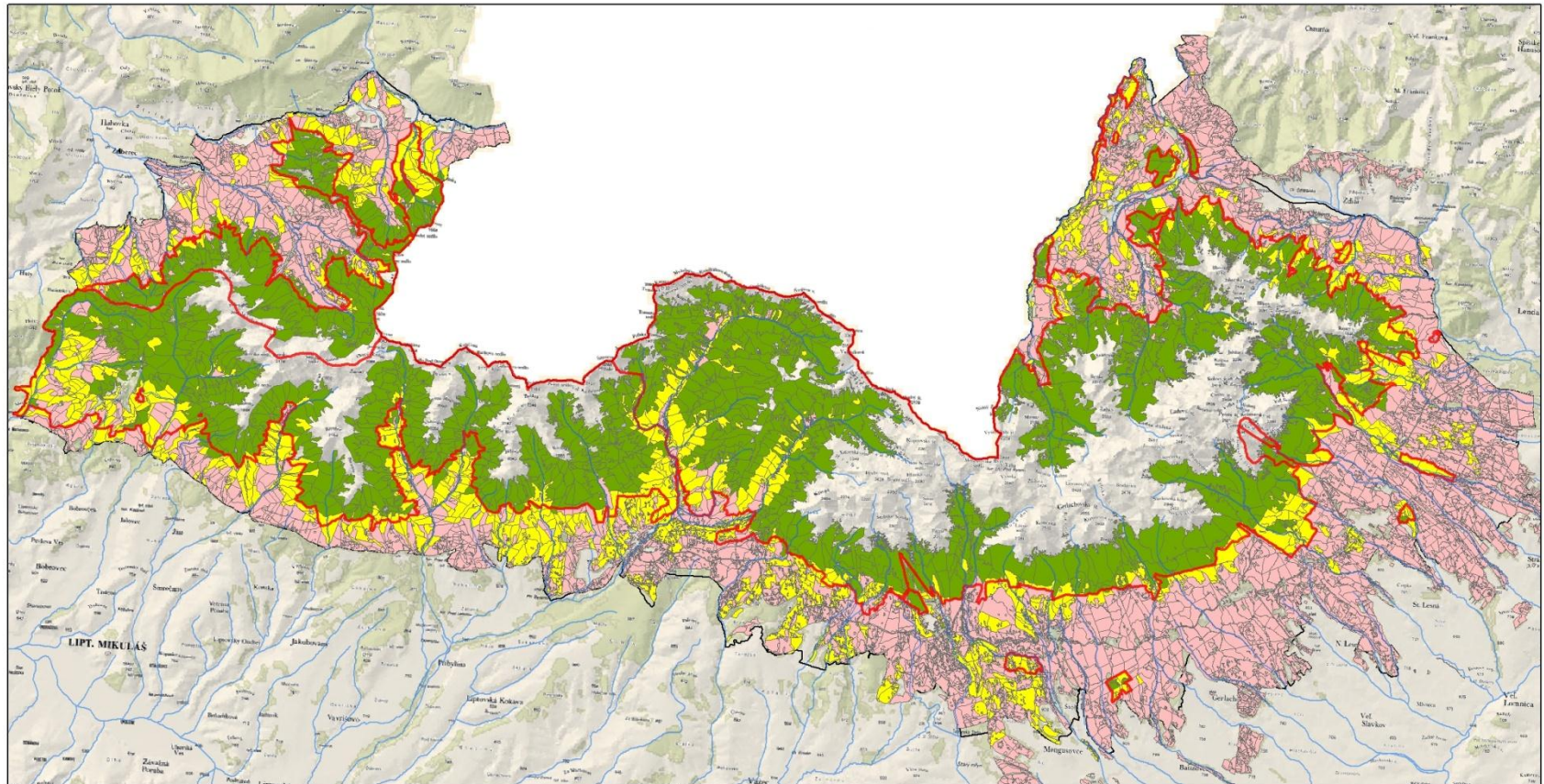


0 2 250 4 500 9 000 13 500 18 000 Meters

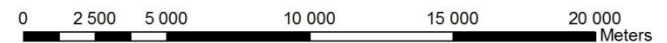
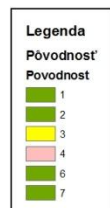
SVM50 © Úrad geodézie, kartografie a katastra SR, 2000, č.040/010205-AG
Tematické spracovanie © ŠOP SR Správa TANAPu, Tatranská Štrba, 2008
© Výskumná stanica TANAPu, ŠL TANAP, Tatranská Lomnica, 2008

Prirodzenosť a A zóna

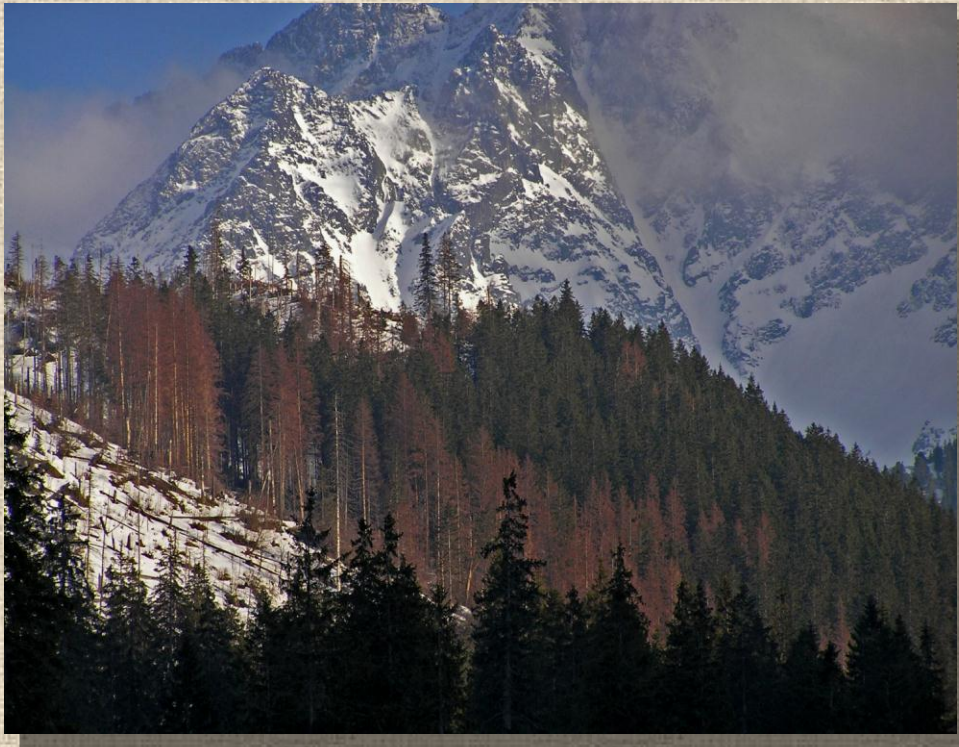
Prirodzenosť vs. A zóna



SVM50 © Úrad geodézie, kartografie a katastra SR, 2000, č.040/010205-AG
Tematické spracovanie © ŠOP SR Správa TANAPu Tatranská Štrba, marec 2011



Absolútne nezasahovanie vs stav predmetu ochrany

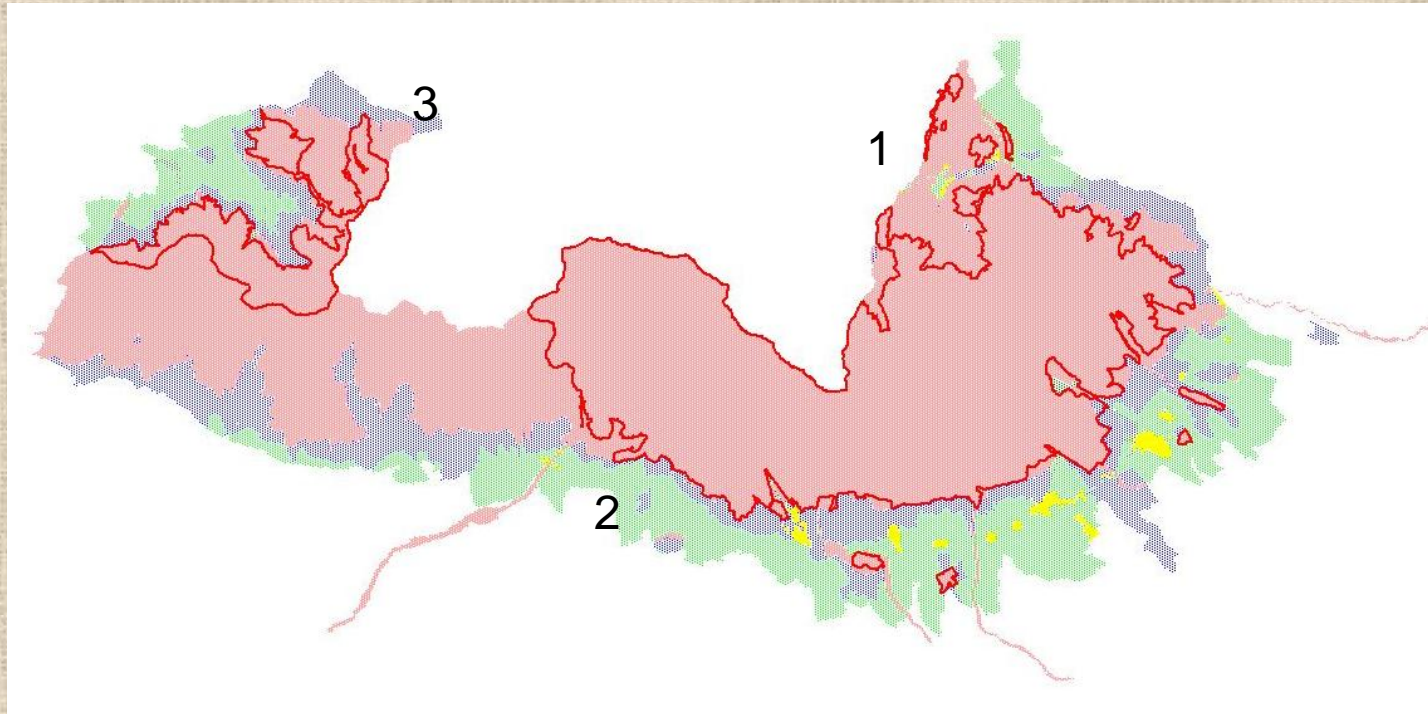


NATURA 2000 ??? (Stanovisko NLC ku zonácii, február 2012)
MAB UNESCO Biosphere Reserve ???





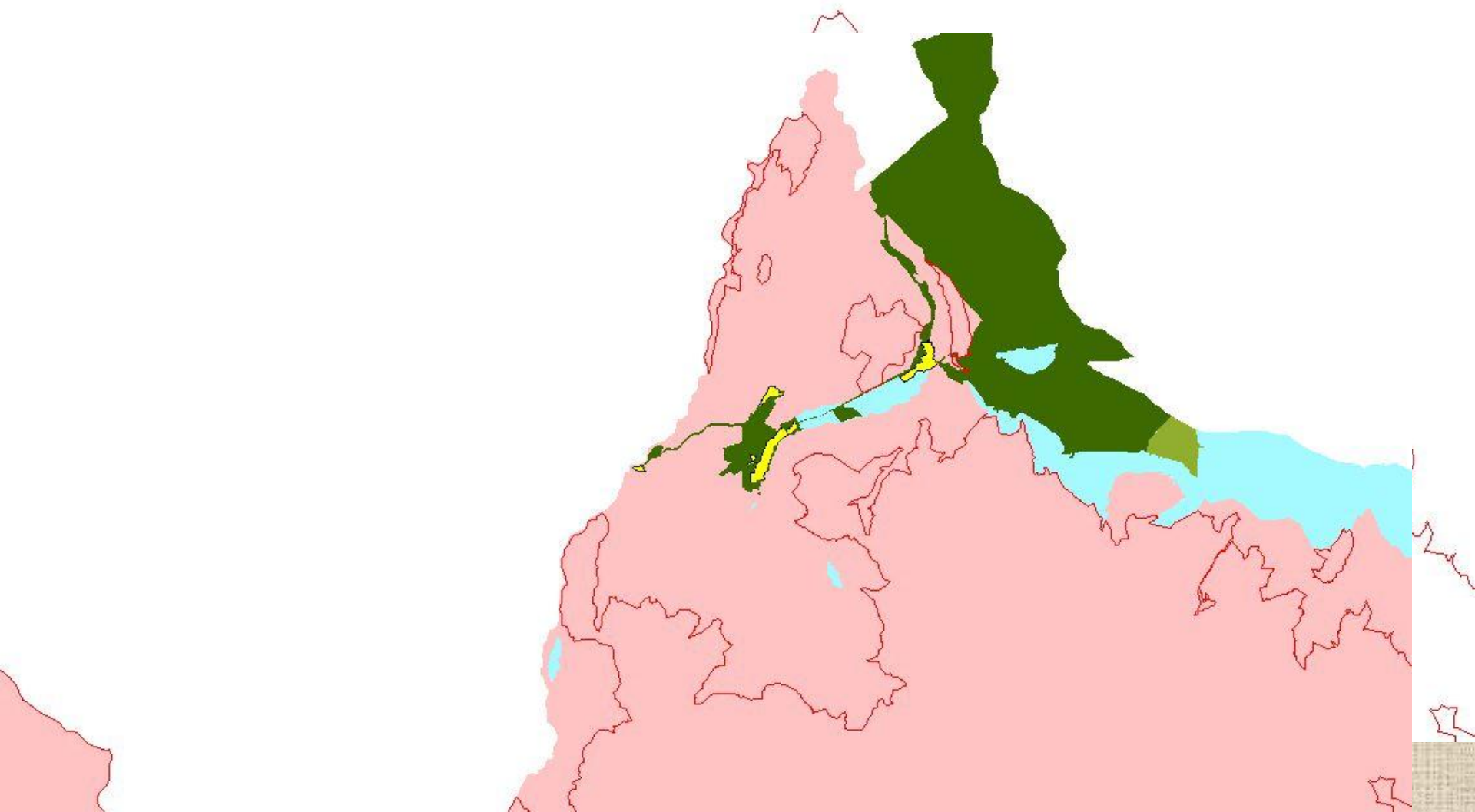
Porovnanie „vedecký“ vs „lesnícky“ návrh zonácie



Zhoda: alpínsky, subalpínsky stupeň, B (C, Cr) zóna, D (intravilán),
akceptovanie názoru súkromných vlastníkov

Rozpor: rozsah A zóny na 3 lokalitách, ktoré navyšuje bezzásahový
režim z 30 na 50% plochy štátom spravovaných lesov

Rozpor 1 : Javorina – Podspády

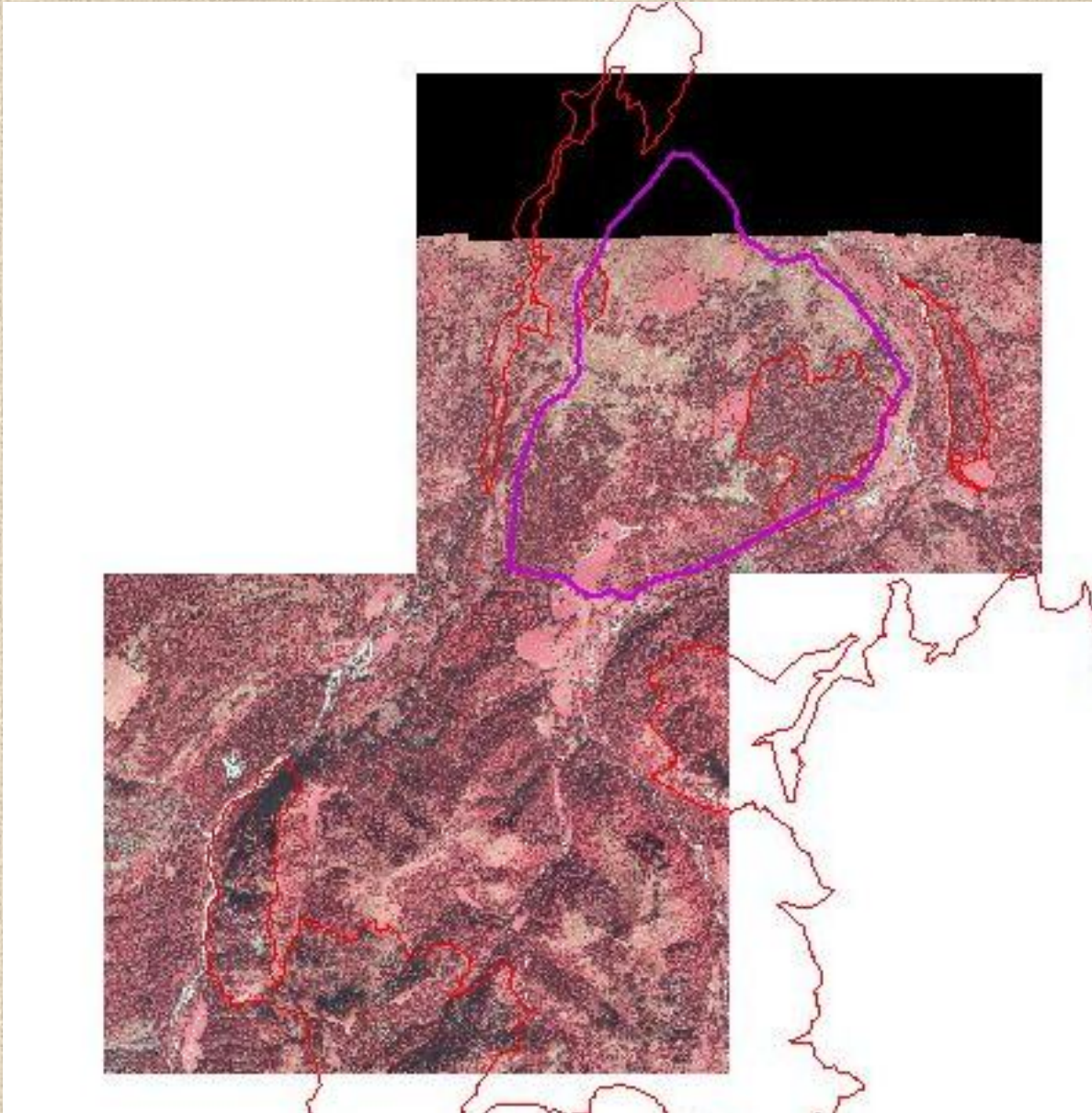


Rozpor 1 : Javorina – Podspády

Zvernica 700 ha

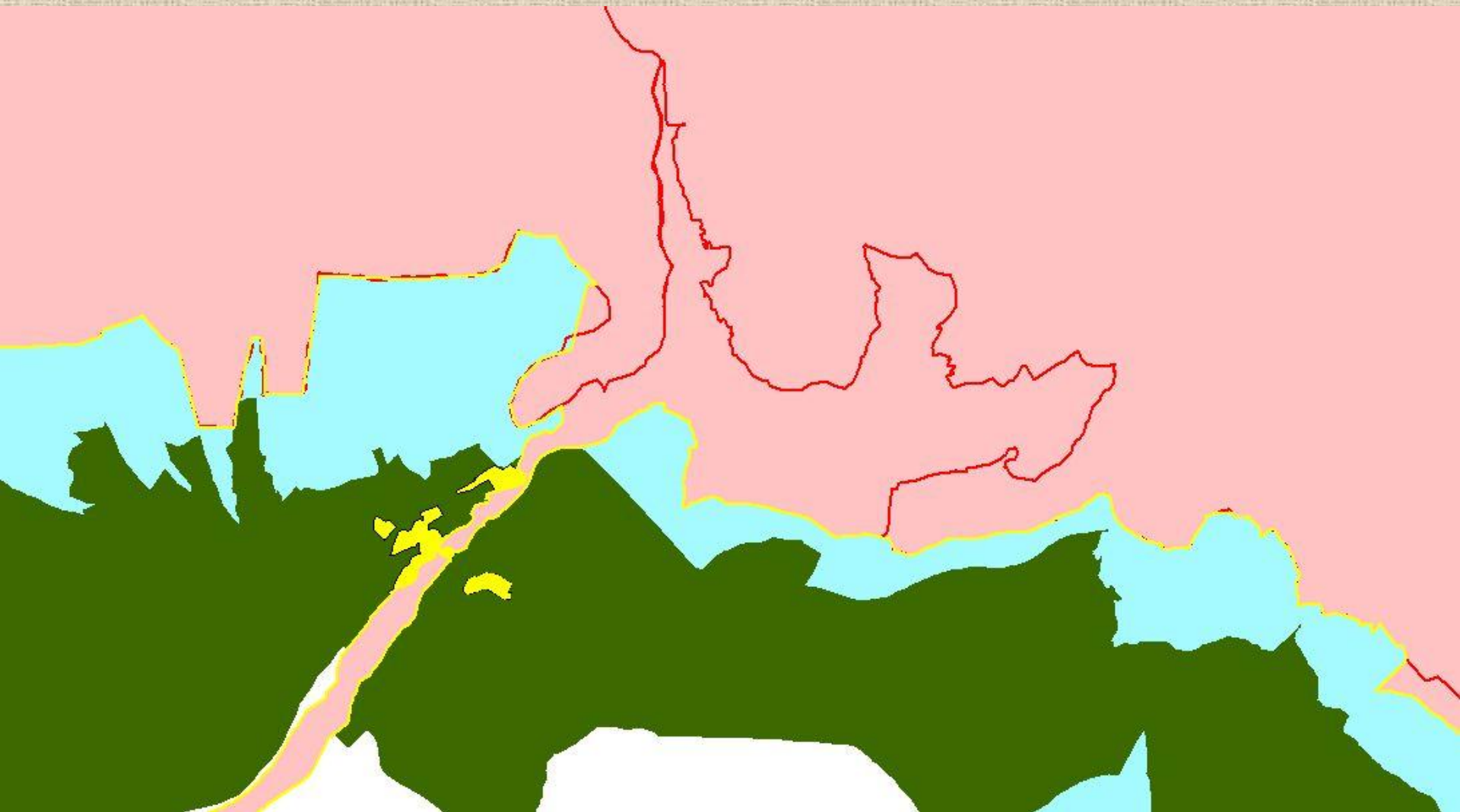


Rozpor 1 : Javorina – Podspády

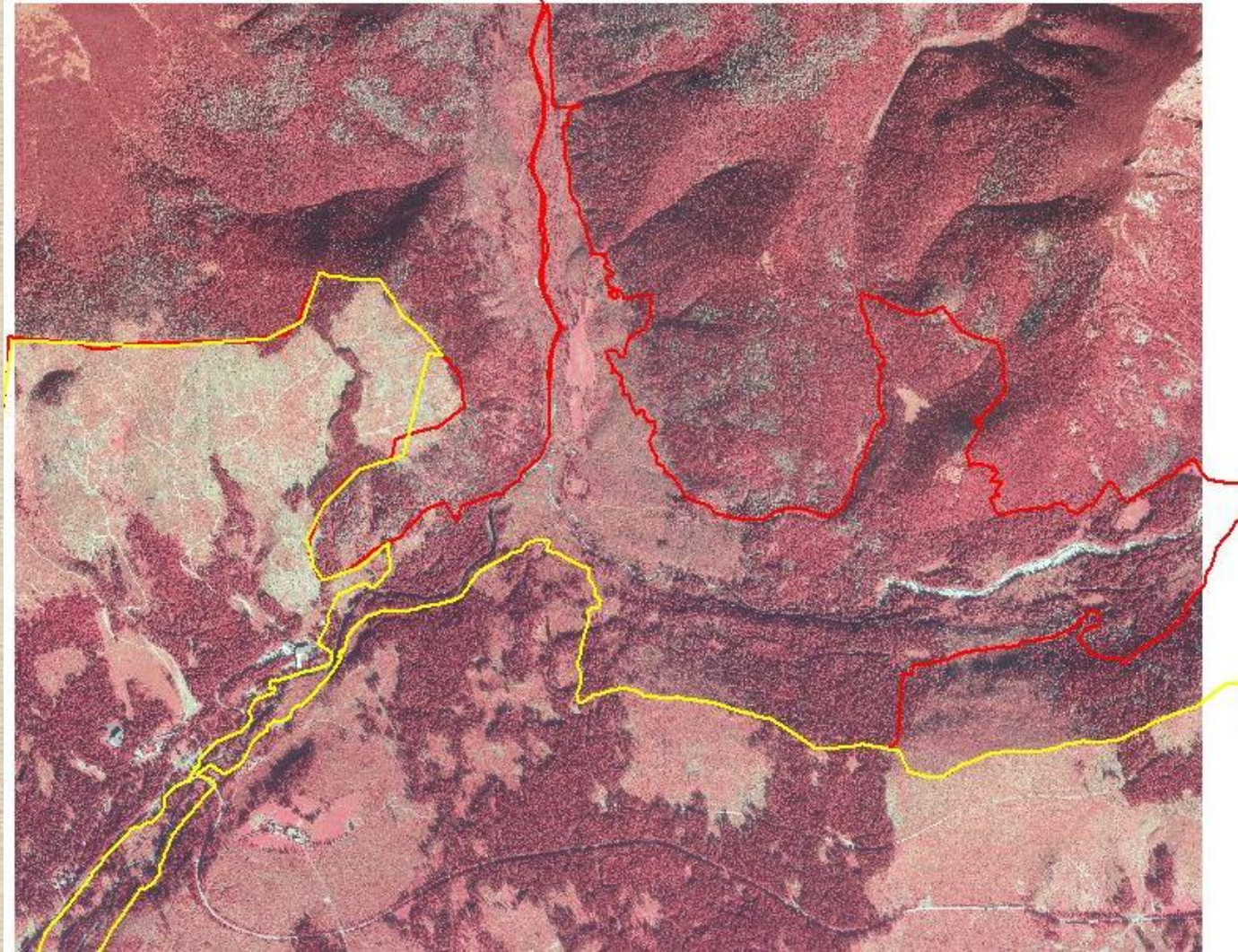


Holiny
Mladé porasty s
rozpracovanou výchovou

Rozpor 2: Podbánske, Kôprová a Tichá d.

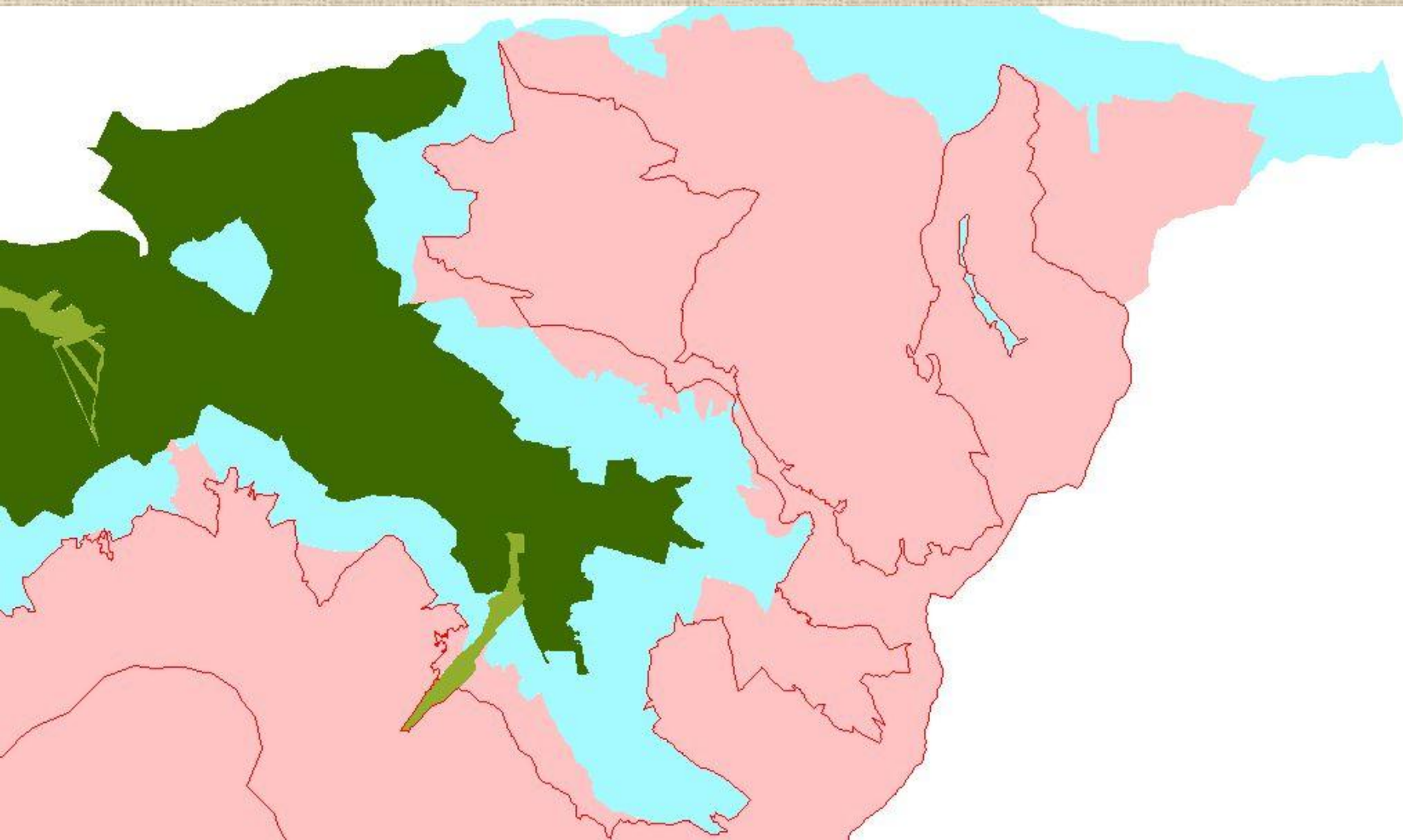


Rozpor 2: Podbánske, Kôprová a Tichá d.

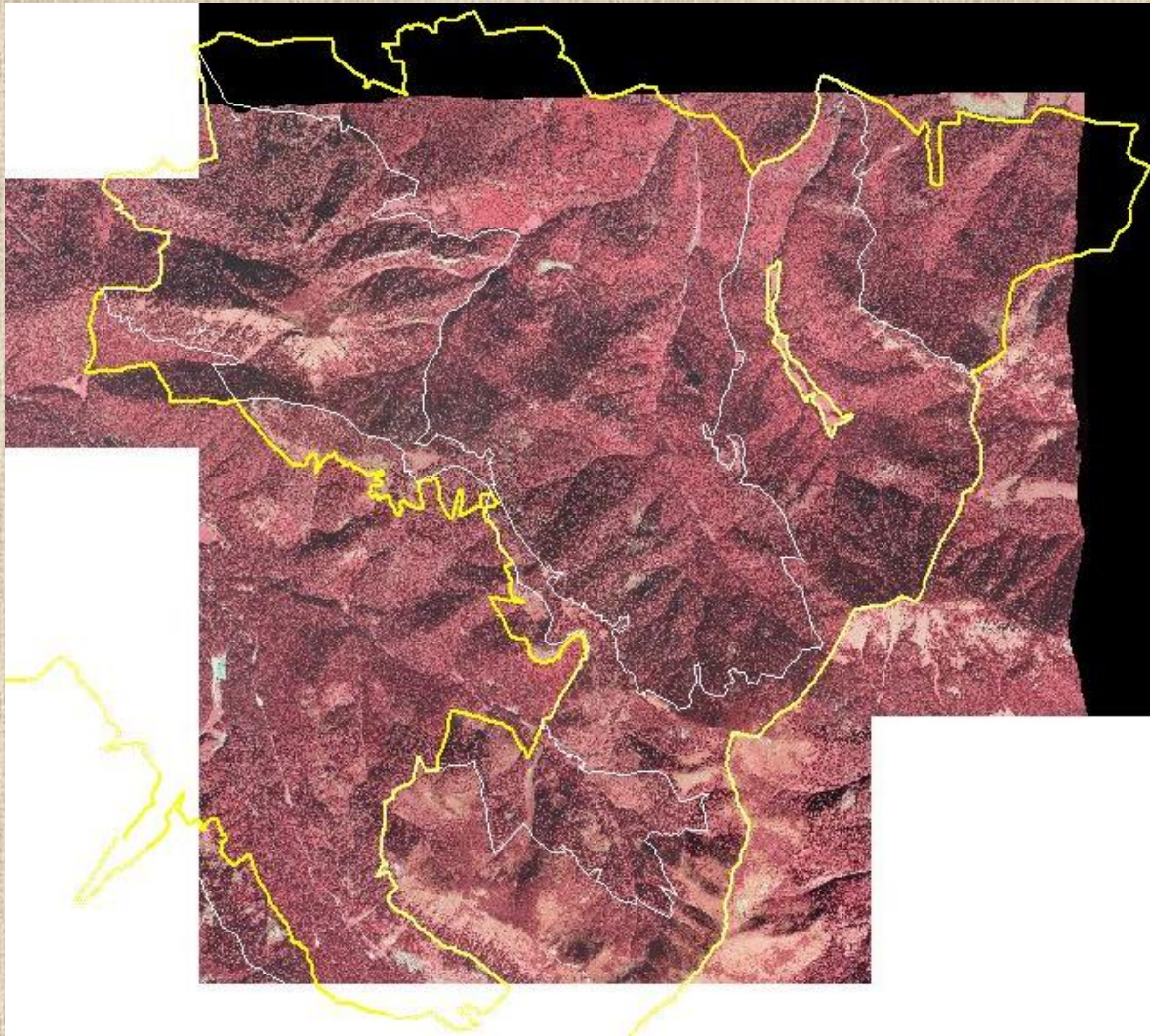


Holiny
Mladé porasty s
rozpracovanou
výchovou

Rozpor 3: Orava, Bobrovecká – Juráňová d.

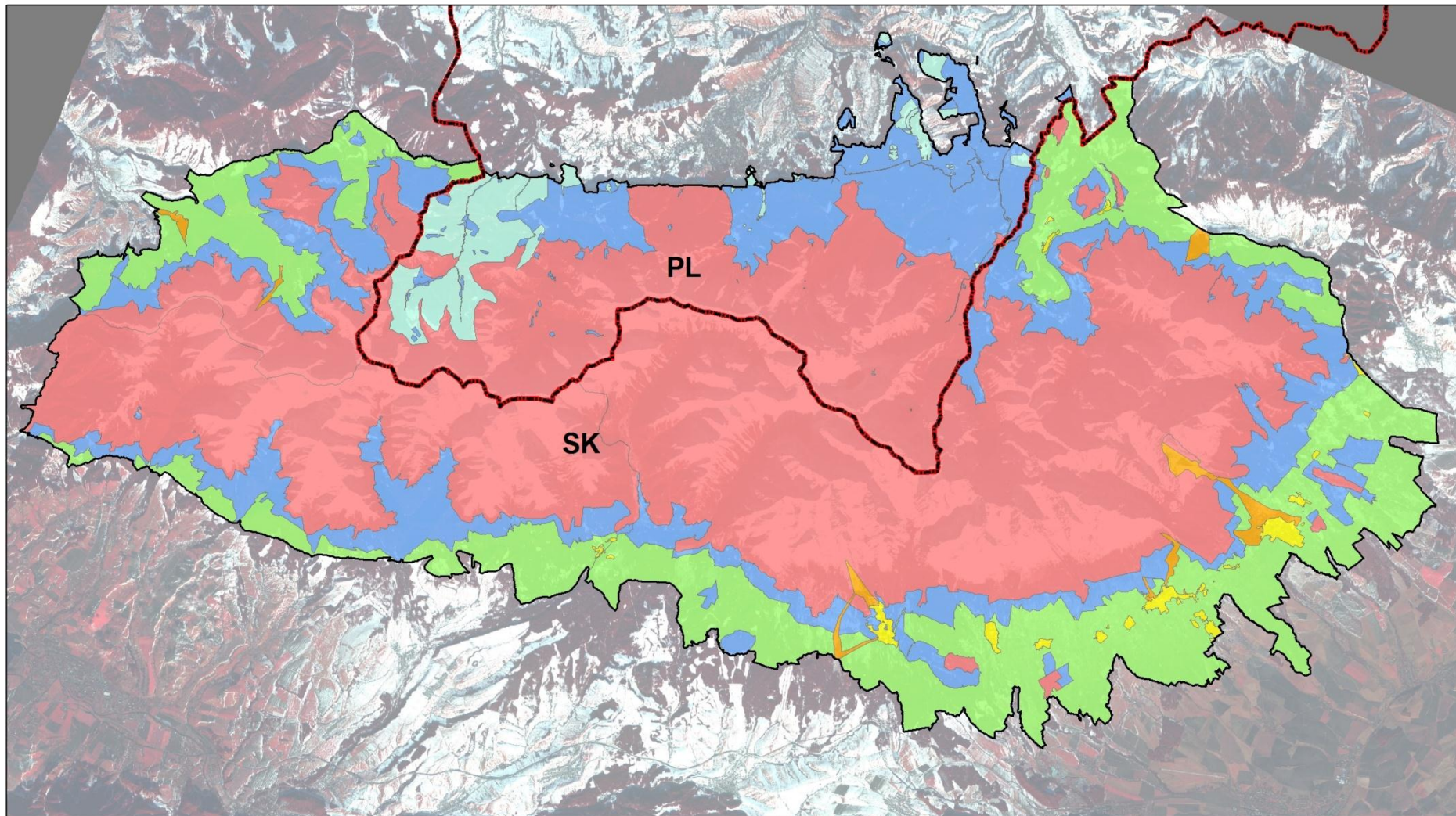


Rozpor 3: Orava, Bobrovecká – Juráňová d.



Modelové územie pre
PBPL – „Zelená Orava“

Mapa zonácie Tatier (predrokováný návrh zonácie TANAPu a platná zonácia TPN)



Legenda

Predrokováaná zonácia

- A1
- A2
- B

Zonácia TPN

- C1
- C2
- D
- Prísna ochrana (šcisla)
- Čiastočná ochrana (częściowa)
- Krajinnooberazová ochrana (krajobrazowa)



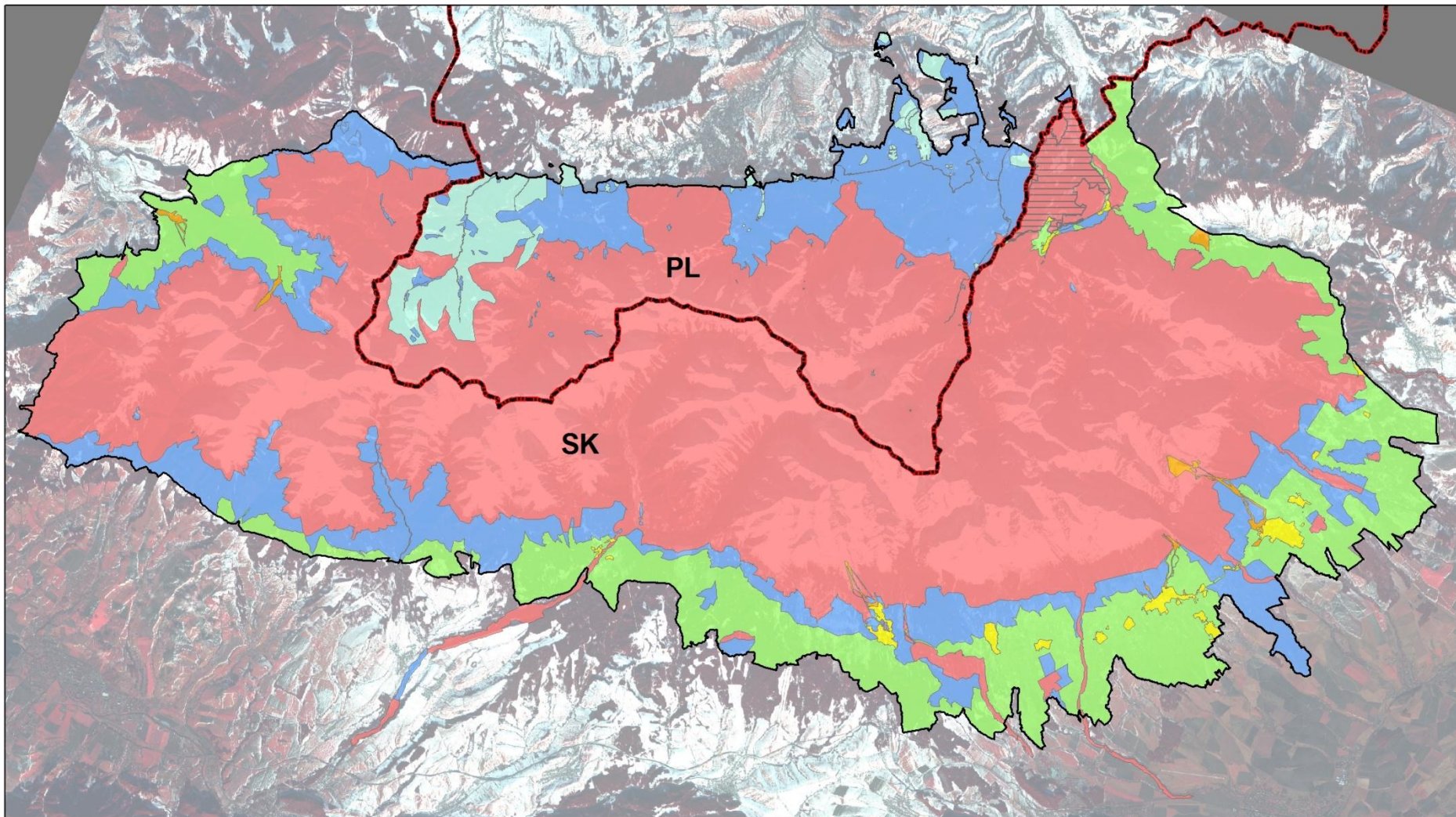
SVM50 © Úrad geodézie, kartografie a katastra SR, 2000, č.040/010205-AG

Spot5© MP SR, 2004

Tematické spracovanie © Ing. Slavomír Celer, ŠOP SR Správa TANAPu, Tatranská Štrba, február, 2012

0 2 250 4 500 9 000 13 500 18 000 Meters

Mapa zonácie Tatier (vedecký návrh zonácie TANAPu a platná zonácia TPN)



Legenda

Vedecská zonácia		Zonácia TPN	
■ A	■ C	■ Prísna ochrana (šcisla)	■ CR
■ B	■ D	■ Čiastočná ochrana (częściowa)	■ Krajinnooobrazová ochrana (krajobrazowa)



SVM50 © Úrad geodézie, kartografie a katastra SR, 2000, č.040/010205-AG
 Spot5© MP SR, 2004
 Tematické spracovanie © Ing. Slavomír Celer, ŠOP SR Správa TANAPu, Tatranská Štrba, február, 2012

0 2 250 4 500 9 000 13 500 18 000 Meters

Bezzásahový režim a riziká Environmentálna funkcia

Rekreačná funkcia a suché porasty

Ročne cca 1000 ha

Estetická hodnota?

Rekreačná hodnota?

Bezpečnosť?

Požiarne riziko?



Bezzásahový režim a riziká

Ekologická funkcia

Hydrická funkcia:

Retenčná schopnosť pre zadržanie zrážkovej vody znížená o 20-30% oproti „zelenému“ lesu, dokonca horšia ako plocha po vetrovej kalamite

Viazanie uhlíka:

Zvýšená respirácia CO₂



NP Carnigorns, UK

úprava biotopov pre kurovité



NP Rocky Mnt, USA (=divočinový NP) fire management



NP Rocky Mnt

repelenty ako ochrana pred podkôrníkmi



NP Rocky Mnt

.. Reštaurujeme
prírodu

-Zalesňovaním a
oplotkami

-Regulovaním zveri

Rocky Mountain National Park
National Park Service
U.S. Department of the Interior

Nature is Being Restored

Park staff are actively working to restore this area to its natural beauty and function. After we start the job, we'll let nature take over.

A Stream is Reborn

For nearly 50 years, Hidden Valley Creek was hidden in an underground pipe. We have removed the pipe and brought water in the stream back to the surface. In doing so, this valley has become closer to its natural condition.



Hidden Valley Creek was once hidden in an underground pipe.

The natural creek channel was reestablished through Hidden Valley.

As water flows, the soil and rock channel begins to naturally erode.

Rebuilding Wild Wetlands

Hidden Valley's wetlands, which have been covered by a parking lot for many years, have been restored to their original beauty and function. Wetlands can be thought of as "nature's supermarkets" for forest critters, which rely on wetlands for food, water and shelter, especially while migrating and breeding.



Wetland area with water and vegetation.

Nature Takes Over

Very slowly, forests are reclaiming the hillside above here. Years ago, humans created unnatural openings in the forest. Rains and snow melt have washed away precious soil and animals have lost their homes. Replanting of trees and the removal of man-made objects has helped this forest to resume its natural pattern.



Each planted tree and other plants will eventually become a strong part of the forest.



Each year, the forest grows a little more.

